

**Regionaal
Integraal
HuisvestingsPlan**

gemeente Leek

MARUM

deel 1 visiedocument

Bnoorder
Bas1S
scholen met de bijbel

Penta **Primair**
CHRISTELIJK PRIMAIR ONDERWIJS WESTERKWARTIER - NOORDENVELD

 Westerwijs

onderwijs
Westerkwartier

2013 – 2016

Inhoudsopgave		pagina
Hoofdstuk 1	Inleiding	3
Hoofdstuk 2	Regionale en actuele ontwikkelingen	5
Hoofdstuk 3	Leerlingenprognoses en ruimtebehoefteberekeningen	7
Hoofdstuk 4	Onderzoeken kwaliteit en capaciteit schoolgebouwen	9
Hoofdstuk 5	Nieuwbouw, uitbreiding, renovatie en leegstand	10
Hoofdstuk 6	Meerjarenonderhoudsplanning per gemeente	11
Hoofdstuk 7	Strategisch beleid schoolbesturen onderwijskwaliteit en krimp	12
Hoofdstuk 8	Toekomst- en ontwikkelingsvisies gemeenten	14
Hoofdstuk 9	Samenwerking, spreiding en planning voorzieningen (scenario's)	16
Hoofdstuk 10	Voortgezet onderwijs	19
Bijlagen		
1.	boekwaarden schoolgebouwen in het Westerkwartier	21
2.	rapportage leerlingenprognoses Pronexus (samenvatting)	23
3.	ruimtebehoefte scholen	los
4.	overzichtskaart basisscholen gemeenten Westerkwartier	los

Hoofdstuk 1 Inleiding

Het bijzonder basisonderwijs in het Westerkwartier wordt verzorgd door Penta Primair, stichting voor christelijk primair onderwijs Westerkwartier-Noordenveld en Gereformeerde scholenvereniging NoorderBasis. Het openbaar basisonderwijs is in alle vier gemeenten verzelfstandigd en wordt verzorgd door Stichting Westerwijs. Penta Primair en Noorderbasis zijn ook actief in de gemeente Noordenveld. De Onderwijsgroep Noord heeft drie vestigingen voor voortgezet onderwijs in het Westerkwartier: De Lindenberg (gymnasium, atheneum, VWO, HAVO) en Nijeborg (VMBO met praktijkonderwijs) te Leek en De Woldborg (instroom VMBO en HAVO) in Grootegast. In de gemeente Noordenveld vallen De Ronerborg (Dalton) en De Esborg (praktijkschool) ook onder de Onderwijsgroep Noord. Het Gomarusscollege heeft een vestiging in Zuidhorn (VMBO), het Lauwerscollege uit Buitenpost heeft een nevenvestiging in Grijpskerk (instroom VMBO t/m VWO) en in Oldekerk is een vestiging van het AOC Terra (VMBO-groen).

De onderwijsinstellingen in de vier Westerkwartiergemeenten worden geconfronteerd met teruglopende aantallen leerlingen in het primair en op termijn ook in het voortgezet onderwijs. Dit kan de nodige consequenties hebben voor de kwaliteit van het onderwijs als het aantal leerlingen onder een kritische grens komt. Te weinig kinderen van dezelfde leeftijdsgroep en meerdere groepen van verschillende leeftijd in één klas zijn niet bevorderlijk voor de kwaliteit van het onderwijs. Landelijk is in verhouding het aandeel zwakke scholen het grootst onder kleine scholen.

De rijksbekostiging van een basisschool eindigt wanneer het aantal leerlingen daalt onder 23. Verder kent elke gemeente een eigen opheffingsnorm. Deze worden elke vijf jaar door de rijksoverheid vastgesteld. Voor de periode 2013-2018 gelden onderstaande gemeentelijke opheffingsnormen:

Grootegast	51
Leek	81
Marum	53
Zuidhorn	52
Noordenveld	47

Op basis van de z.g. 10/6 constructie kunnen scholen onder de gemeentelijke opheffingsnorm in stand blijven. De gemiddelde schoolgrootte moet groter of gelijk zijn aan: 10/6 maal de som van alle opheffingsnormen die gelden voor de scholen. De drie schoolbesturen in onze regio kunnen op basis van deze regeling drie scholen open houden, die onder de gemeentelijke opheffingsnorm zitten.

Ook voor de huisvesting heeft krimp gevolgen in de vorm van gedeeltelijke leegstand van schoolgebouwen en minder middelen voor onderhoud. Elke gemeente zou met de schoolbesturen een oplossing voor de knelpunten kunnen zoeken. Omdat in de grensgebieden van de gemeenten echter een aantal kinderen scholen in een buurgemeente bezoekt, is besloten dat de vier Westerkwartiergemeenten samen met de schoolbesturen komen tot een Regionaal Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (RIHP) voor de periode 2013 – 2016. Knelpunten kunnen dan veel gemakkelijker intergemeentelijk worden opgelost.

Het RIHP is een taak van de gemeenten, in samenspraak met de besturen van de onderwijsinstellingen. De kwaliteit van het onderwijs is een taak van de onderwijsinstellingen. Zij zullen dus aan moeten geven wanneer de kwaliteit niet meer is te handhaven bij teruglopende aantallen leerlingen. Dat zal in sommige gevallen kunnen leiden tot samenvoegen van (kleine) scholen. Hierbij zal een zorgvuldig proces gevolgd moeten worden met belanghebbenden (kinderen, ouders, leerkrachten, belangenorganisaties in de dorpen, gemeenteraden) waarbij nadrukkelijk rekening gehouden moet worden met materiële en immateriële factoren. Penta Primair, Westerwijs en NoorderBasis hebben recent elk in een nota hun visie op onderwijs in een situatie van teruglopende leerlingaantallen vastgelegd.

De vier gemeenten hebben een stuurgroep ingesteld die bestaat uit de vier portefeuillehouders en vertegenwoordigers van de drie instellingen die het onderwijs in het Westerkwartier verzorgen. Het betreft mevrouw J. Hulshoff (gemeente Marum) en de heren K. de Wagt (gemeente Grootegast), B. Plandsoen (gemeente Leek), H. Nederveen (gemeente Zuidhorn, voorzitter), H. Oosting en H. Frik (Westerwijs), J. Heddema en H.W. Dimmendaal (Penta Primair) en R. van der Berg (Noorderbasis). Een projectgroep bestaande uit de heren F.J. Huisman (gemeente Leek), K. Koopman (gemeente Marum) en H.W. Dimmendaal (Penta Primair) namens het onderwijs zijn belast met de opstelling van het RIHP. De basis van het RIHP zijn de leerlingenprognoses die worden geleverd door het bedrijf Pronexus. Bureau

Schoolbouwmeester levert de gegevens over de kwaliteit en kwantiteit van de schoolgebouwen.

Aanvankelijk was het de bedoeling te komen met een compleet RIHP. Bureau Scholenbouwmeester is er niet in geslaagd de gegevens over de kwaliteit en kwantiteit van de schoolgebouwen in alle vier gemeenten tijdig aan te leveren. Betrokken partijen hebben echter wel behoefte aan informatie. Daarom is besloten het RIHP in tweeën te splitsen. Het thans voorliggende document is het visiedocument. Daarin worden onder andere ontwikkelingen, leerlingenprognoses, regelgeving en de gevolgen daarvan geschetst. Dit visiedocument bevat nog geen definitieve keuzes. Per concrete situatie moet worden bekeken wat de beste oplossing is maar irreële mogelijkheden zijn met het vaststellen van het rapport wel uitgesloten. Nadat de gegevens van bureau Scholenbouwmeester beschikbaar zijn, zal in deel twee van het RIHP gekomen worden met de nadere uitwerking. Deel 2 kan dus gezien worden als het uitvoeringsdocument voor de jaren 2013-2016.

Leeswijzer.

Na een inleiding in hoofdstuk 1 worden in hoofdstuk 2 de regionale en actuele ontwikkelingen geschetst. Landelijk zijn er ontwikkelingen die hun invloed hebben op het voorliggende RIHP. In hoofdstuk 3 worden de leerlingenprognoses en ruimtebehoefteberekeningen gepresenteerd. Zonder deze gegevens kan geen goed RIHP worden opgesteld. Voor het maken van keuzes is kennis van kwaliteit en capaciteit van de schoolgebouwen vereist. Deze gegevens zijn nog niet beschikbaar en komen in deel twee aan de orde, maar in hoofdstuk 4 worden wel reeds de parameters genoemd die bij de beoordeling van toepassing zijn. In hoofdstuk 5 komen de concrete situaties aan bod waarin sprake is van capaciteitsproblemen. Hoofdstuk 6 geeft enige algemene informatie over de meerjarenonderhoudsplanning. In deel 2 wordt hier uitgebreid op teruggekomen.

In hoofdstuk 7 wordt het strategisch beleid van de schoolbesturen gegeven op onderwijskwaliteit en krimp. Vervolgens komen in hoofdstuk 8 de visies van de gemeenten aan bod. Hoofdstuk 9 kan als de kern van dit RIHP worden gezien. Hoe wordt het teruglopende aantal leerlingen opgevangen met inachtneming van de visies van de schoolbesturen en de gemeenten. In hoofdstuk 10 wordt de situatie bij het voortgezet onderwijs geschetst.

Hoofdstuk 2 Regionale en actuele ontwikkelingen

De uitgangssituatie is niet neutraal en statisch. In verschillende gemeenten lopen reeds processen die moeten leiden tot het fuseren van scholen. Twee of meer scholen worden dan samengevoegd. Formeel wordt niet gesproken over ‘het sluiten van scholen’, maar fusies leiden in de praktijk wel tot het verdwijnen van scholen. De overheid faciliteert schoolbesturen die scholen fuseren. Op die manier kan o.a. ingespeeld worden op de gewijzigde personeelssituatie.

Ter verduidelijking. Een opheffing van een school vindt altijd plaats op 31 juli. Het BRIN-nummer van een opgeheven school komt te vervallen. Als de opheffing een gevolg is van een fusie, gaan de gefuseerde scholen verder onder het overgebleven BRIN-nummer. Als het een openbare school betreft, waarvan het BRIN-nummer vervalt, dient de raad in te stemmen met de sluiting c.q. fusie van de school. De bijzondere schoolbesturen beslissen daar zelf over. Als de openbare school het BRIN-nummer behoudt, kan het schoolbestuur zelf besluiten tot een fusie met een andere school, mits de identiteit in de samenwerkingschool goed is geregeld. Wel moet het college een advies geven over een fusie op basis van de fusietoets. Fusietoets en samenwerkingscholen zijn onderwerp van onderzoek door het Rijk over krimpmaatregelen en onderwijs. De huidige samenwerkingscholen zijn géén samenwerkingscholen in de wettelijke betekenis, maar vallen onder één schoolbestuur. Dus óf onder Penta Primair óf onder Westerwijs. De afgelopen jaren heeft al een aantal scholenfusies plaatsgevonden, zoals blijkt uit onderstaand overzicht:

gemeente Marum

CBS 't Fundament en OBS De Til zijn gefuseerd tot samenwerkingschool De Klimboom in Boerakker.

gemeente Leek

CBS De Oleander en OBS De Gavehoek zijn gefuseerd tot samenwerkingschool de Gavelander in Oostwold, waar later ook OBS De Toermalijn in Den Horn (gemeente Zuidhorn) mee is gefuseerd. OBJS De Jongehondenhoek Midwolde (gemeente Leek) is gefuseerd met OBS De Coepel in Nuis/Niebert (gemeente Marum) in het gebouw van de Brede School Nuis/Niebert.

gemeente Zuidhorn

GBS 't Klimop Enumatil (gemeente Leek) is gefuseerd met GBS De Brug in Zuidhorn en GBS De Regenboog in Aduard in het gebouw van De Brug in Zuidhorn. In een eerder stadium was GBS Willem Lodewijk in Noordhorn al gefuseerd met GBS De Brug.

CBS Bomsterschans in Niezijl en CBS 't Sielje in Lauwerzijl zijn een aantal jaren geleden al gefuseerd met CBS De Borgstee (voorheen de Regenboog) in Grijpskerk.

In de jaren 80 van de vorige eeuw is CBS Pieterzijl al gefuseerd met de christelijke school in Visvliet tot CBS Visvliet-Pieterzijl. Deze school zal in 2013 fuseren met CBS De Borgstee.

gemeente Grootegast

In 2008 zijn CBS De Regenboog en OBS 't Prisma gefuseerd tot samenwerkingschool De Aquarel in Sebaldeburen.

De realiteit van de teruglopende aantallen leerlingen noopt tot herbezinning op besluiten en toezeggingen van Colleges en Raden om in de huidige raadsperiode geen scholen te gaan sluiten. Dit proces is al aan de gang.

Westerwijs en Penta Primair hebben recent elk in een nota hun strategische visie op het onderwijs gegeven. Penta Primair hanteert als algemeen uitgangspunt een ondergrens van 85 leerlingen verdeeld over vier groepen en Westerwijs 80 leerlingen verdeeld over vier groepen. Als het BRIN-nummer vervalt, geldt voor Westerwijs dat uiteindelijk de gemeenteraad besluit of een school wel of niet fuseert met een andere school. De besturen van Penta Primair en Noorderbasis kunnen hiertoe zelfstandig besluiten.

De kosten van het normale beheer en onderhoud van schoolgebouwen zijn voor rekening van de schoolbesturen en dienen uit hun eigen exploitatievergoeding voldaan te worden. Voor rekening van de gemeente komen de kosten van nieuwbouw en uitbreiding (inclusief eerste inrichting), ingrijpende bouwkundige aanpassingen, groot onderhoud aan met name de buitenzijde van de schoolgebouwen en

herstel en vervanging in verband met schade aan gebouwen door bijzondere omstandigheden. De gemeenten ontvangen hiervoor van het Rijk middelen in de algemene uitkering. In het regeerakkoord is opgenomen om per 1 januari 2015 het gemeentelijk onderhoudsbudget rechtstreeks door het Rijk via de lumpsum aan de schoolbesturen uit te betalen. De uitwerking van het voornemen moet nog gebeuren. Tevens wordt per 1 januari 2015 landelijk € 256 miljoen overgeheveld van de budgetten voor de gemeenten naar de schoolbesturen. Een aandachtspunt vormen de gymnastiekaccommodaties.

Verder ligt voor het wetsvoorstel Passend Onderwijs. Het aantal kinderen dat het speciaal onderwijs bezoekt moet kleiner worden en deze kinderen moeten opgenomen worden in het gewone basisonderwijs. Het wetsvoorstel gaat uit van een gefaseerd invoering waarbij per 1 augustus 2014 de zorgplicht voor de schoolbesturen geldt. Vanaf deze datum zal een deel van de kinderen uit het speciaal onderwijs opgenomen moeten worden in het reguliere onderwijs. De huisvestingsconsequenties zijn nog niet duidelijk, maar lijken vooralsnog gering.

De Onderwijsraad heeft 14 februari 2013 in zijn rapport "Grenzen aan kleine scholen" gepleit de ondergrens voor een basisschool op te trekken van 23 naar 100 leerlingen. Hierover zal het laatste woord zeker nog niet gezegd zijn. In de gemeenteraden van Grootegast, Zuidhorn en Marum zijn moties aangenomen die een ondergrens van 100 leerlingen per school afwijzen. Ook de Vereniging van Groninger Gemeenten en de Provinciale staten van Groningen hebben een motie met deze strekking aangenomen. Het kabinet komt in mei van dit jaar met een reactie op het rapport van de Onderwijsraad. Het is wel duidelijk is dat op termijn de ondergrens van 23 leerlingen onder druk komt te staan. De kosten per leerling op een kleine school zijn bijna drie maal zo hoog als die op een gemiddelde school, zonder dat daar een hogere onderwijskwaliteit tegenover staat. Er zijn ook minder leeftijdsgenoten om mee te spelen. Om aan de wens van minimaal één school per dorp tegemoet te kunnen komen, is samenwerking nodig.

Op 28 februari 2013 heeft de Visitatiecommissie Groningen zijn rapport met voorstellen voor een gemeentelijke herindeling in de provincie Groningen openbaar gemaakt. Voor zover hier relevant is het advies de vier Westerkwartiergemeenten samen te voegen tot één gemeente. Ons huisvestingsplan liep hierop feitelijk al vooruit (een gezamenlijk plan en gelijkkluidende huisvestingsverordeningen voor de toekomst).

Hoofdstuk 3 Leerlingenprognoses en ruimtebehoefteberekeningen

De leerlingenprognoses voor de basisscholen en de daaruit voortvloeiend ruimtebehoefte van het basisonderwijs zijn opgesteld op basis van de richtlijnen zoals die in de Verordeningen voorzieningen huisvesting onderwijs van de vier Westerkwartiergemeenten zijn opgenomen (Grootegast 2010, Leek 2009, Marum 2003, Zuidhorn 2011). De wijze waarop een leerlingprognose moet worden opgesteld is wettelijk voorgeschreven. Pronexus beschrijft dit in het rapport “Leerlingenprognose en ruimtebehoefte basisonderwijs 2013”. Kort samengevat is de werkwijze als volgt. Begonnen wordt met per school te kijken waar minimaal 70% van de kinderen vandaan komt (het zogenaamde voedingsgebied van de school). Op basis van het huidige aantal kinderen van 4 tot en met 11 jaar plus 30% van de twaalfjarigen (de basisgeneratie) wordt met bekende demografische ontwikkelingen uit het verleden en aannames over trends hierin een prognose opgesteld. Tenslotte wordt het aantal leerlingen per school geprognosticeerd.

Voor de looptijd van dit RIHP wordt voor Grootegast een daling van het aantal leerlingen verwacht van 9,2%. Voor Leek en Marum is de daling berekend op respectievelijk 4,3 en 6,7%. Zuidhorn kent in deze periode een daling van 1,4%. Zie tabel 1. Voor de langere termijn zet de trend door, hoewel deze behoorlijk afvlakt. De daling van 2013 naar 2016 is voor het gehele Westerkwartier per jaar 1,2%, terwijl de daling van 2016 naar 2033 0,6% per jaar bedraagt. Grootegast kent ook op langere termijn de grootste daling van het aantal leerlingen. Opgemerkt moet worden dat in de tijd de onzekerheid van de prognoses groter wordt.

Gemeente	2013	2016	daling	percentage	2023	2028	2033	% daling tov 2016
Grootegast	1304	1184	120	9,2	1029	1003	993	16,1
Leek	1854	1775	79	4,3	1641	1604	1585	10,7
Marum	980	914	66	6,7	916	890	852	6,8
Zuidhorn	1981	1953	28	1,4	1897	1812	1798	7,9
totaal	6119	5826	293	4,8	5483	5309	5228	10,3

Tabel 1. Leerlingenprognoses van de basisscholen van de vier Westerkwartiergemeenten.

In het rapport van Pronexus wordt per gemeente per school de ontwikkeling van het aantal leerlingen aangegeven. Voor de grotere scholen hebben de dalende aantallen leerlingen alleen gevolgen voor de kosten van huisvesting. Er zijn geen zeer kleine scholen waar de wettelijke ondergrens van 23 leerlingen in beeld komt, maar wel vier scholen die op 1 oktober 2012 onder de gemeentelijke opheffingsnormen zaten. Dit zijn OBS 't Jonkertje (Jonkersvaart), OBS Het Middelpunt (Noordwijk), OBS Goeman Borgesius (Aduard) en CBS Visvliet-Pieterzijl (Visvliet). Het schoolbestuurlijk beleid met betrekking tot kwaliteit en schoolgrootte leidt er echter toe dat een aantal scholen onder de bestuurlijke ‘opheffingsnorm’ komt of dreigt te komen. Voor de kleine scholen gaat de door de schoolbesturen gehanteerde ondergrens van 80 (Westerwijs) of 85 (Penta Primair) leerlingen spelen waaronder de kwaliteit van het onderwijs in het geding kan komen. In tabel 2 zijn de scholen vermeld waarvan het aantal leerlingen uiterlijk in 2016 onder de genoemde grenzen komt.

School	< 80 of 85 leerlingen in jaar	Prognose 2013 – 2017
Gemeente Grootegast:		
CBS Maranathaschool, Kornhorn	2013	Van 79 naar 66
CBS Rammelt Booy, Doezum	2016	Van 86 naar 77
SWS De Aquarel, Sebaldeburen	2013	Van 65 naar 60
Gemeente Leek:		
CPO De Delta, Zevenhuizen	2016	Van 93 naar 84
Gemeente Marum:		

SWS De Klimboom, Boerakker	2013	Van 82 naar 74
OBS 't Jonkertje, Jonkersvaart	2013	Van 41 naar 37
OBS Het Middelpunt, Noordwijk	2013	Van 42 naar 32
OBS De Coepel, Nuis	2014	Van 84 naar 68
CBS DE Wegwijzer, De Wilp	2013	Van 75 naar 74
OBS DE Dorpel, De Wilp	2013	Van 65 naar 64
Zuidhorn:		
OBS Goeman Borgesius, Aduard	2013	Van 45 naar 41
GBS Onder De Wieken, Oldehove	2013	Van 73 naar 72
OBS De Molshoop, Noordhorn	2013	Van 54 naar 44
CBS Visvliet-Pieterzyl, Visvliet *	2013	Van 30 naar 32
CBS De Rietstek, Kommerzyl	2013	Van 66 naar 66
OBS Jan Bierma, Oldehove	2013	Van 63 naar 44
CBS 't Kompas, Noordhorn	2013	Van 75 naar 72

Tabel 2. Overzicht van scholen waarvan het aantal leerlingen vóór 2017 onder de door Westerwijs en Penta Primair gehanteerde ondergrens komen. * Penta Primair heeft al besloten deze school te fuseren met CBS De Borgstee in Grijskerk.

Het zal niet verbazen dat met een dalend aantal leerlingen het merendeel van de scholen voldoende lesruimte heeft. Desalniettemin kampt een enkele school met (tijdelijk) ruimtegebrek. Grootegast en Leek werken op basis van m² bruto vloeroppervlakte. Indien er gedurende maximaal 4 jaar tenminste 40 m² te weinig ruimte aanwezig is, bestaat recht op een tijdelijke voorziening. Indien gedurende tenminste 10 jaar meer dan 55 m² te weinig ruimte aanwezig is, bestaat recht op een permanente voorziening. Genoemde periodes vangen aan in het jaar volgend op de wettelijke teldatum van 1 oktober. In beide gevallen wordt uitgegaan van het jaar met de laagste behoefte. In Grootegast komt geen enkele school in aanmerking voor uitbreiding van leslokalen. In de gemeente Leek is er in de brede school Oostindie sprake van een tijdelijk ruimtetekort en bij CBS De Regenboog sprake van een ondercapaciteit voor een periode van meer dan 10 jaar.

Marum en Zuidhorn werken op basis van genormeerde groepen. Alle scholen in Marum beschikken over voldoende leslokalen voor het huidige en te verwachten aantal leerlingen. De gemeente Zuidhorn gaat de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs omzetten naar vierkante meters bruto vloeroppervlakte. De gemeentelijke bestuurders in de stuurgroep RIHP zijn voornemens te komen tot een gelijklopende verordening voor alle vier Westerkwartiergemeenten.

In hoofdstuk 5 worden de capaciteitstekorten met mogelijke oplossingsrichtingen per gemeente verder uitgewerkt. Daarbij worden ook de situaties meegenomen, die bij de uitwerking van de scenario's uit hoofdstuk 9 naar voren komen. Per gemeente zal er uiteindelijk een vertaling komen naar de Onderwijshuisvestingsprogramma's met de bijbehorende financiële consequenties. Het betreft dan met name nieuwbouw, een bijdrage in de renovatie of uitbreiding. Tenslotte wordt de leegstand van de scholen in beeld gebracht, met daarbij de opties die er zijn om met uit het onderwijs vrijkomende gebouwen of gebouwdelen om te gaan.

Hoofdstuk 4 Onderzoeken kwaliteit en capaciteit schoolgebouwen

In dit hoofdstuk worden de NEND-onderzoeken van bureau Scholenbouwmeester gebruikt om de kwaliteit en kwantiteit van de schoolgebouwen van het primair onderwijs in het Westerkwartier te beoordelen. Het is van belang om te weten of de gebouwen toekomstbestendig zijn en of ze geschikt zijn of te maken zijn in de situatie dat er fusie plaatsvindt tussen twee of meerdere scholen. Welk schoolgebouw is het meest geschikt?

Om een keuze te maken uit het schoolgebouw in geval van fusie kunnen we een aantal criteria hanteren.

- hoe is de functionele kwaliteit (onderwijskundig)?
- hoe is de technische kwaliteit (staat van onderhoud, energieverbruik, binnenmilieu, verwachte levensduur)?
- hoe is de kwantiteit (in bruto vierkante meters en aantallen lokalen en overige lesruimten)?
- wat is de ligging ten opzichte van de leerlingen uit het voedingsgebied?
- hoe is de sociale omgeving en welke voorzieningen zijn in de nabijheid van de scholen (bijvoorbeeld gymlokalen)?
- hoe is de bereikbaarheid, verkeerssituatie en parkeergelegenheid?
- welke kosten moeten er door partijen gemaakt worden om het schoolgebouw geschikt te maken bij fusie?

De schoolbesturen en gemeenten zullen onder meer op basis van de bovenstaande criteria moeten bespreken wat naar de toekomst toe de verstandigste keuze is. De gebruikers en de omgeving (ouders, verzorgers, buurt, dorp) kunnen een waardevolle bijdrage leveren aan de discussie, al zullen "groepen" van mening verschillen.

De gemeenten hebben in deze discussie een behoorlijk zware stem in het geheel, aangezien zij verantwoordelijk zijn voor de bekostiging van de huisvesting voor wat betreft nieuwbouw en uitbreiding. Voor de schoolbesturen zullen de onderwijskundige mogelijkheden en de exploitatiekosten van de gebouwen een grote rol spelen.

In het uitvoeringsdeel wordt dit hoofdstuk verder uitgewerkt.

Hoofdstuk 5 Nieuwbouw, uitbreiding, renovatie en leegstand

De ruimtebehoefte op basis van de leerlingenaantallen en prognoses wordt vergeleken met de capaciteit. In de samenvatting van de leerlingenprognoses worden beide gegevens per school en gemeente vermeld.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op concrete situaties, waarbij het huidige schoolgebouw te klein is ten opzicht van de norm. Aangezien zich dit alleen in de gemeente Leek voordoet, zijn ook alleen uit deze gemeente een tweetal scholen vermeld. De oplossingen voor de onderstaande situaties worden tussen schoolbesturen en gemeenten besproken. Per geval wordt beoordeeld of medegebruik van lesruimten in een nabijgelegen school mogelijk is. De oplossingen zijn ook afhankelijk van de termijn waarvoor ze nodig zijn.

In de gemeente Leek is in de brede school Oostindië sprake van een tijdelijk ruimtetekort en bij CBS De Regenboog sprake van een ondercapaciteit voor een periode van meer dan 10 jaar.

In tabel 3a is het aantal werkelijk beschikbare m² vermeld - de capaciteit - zoals die in de eerdere IHP's zijn vastgesteld. De ruimtebehoefte is het aantal m² brutovloeroppervlakte die benodigd zijn volgens de leerlingenprognoses van Pronexus.

School	beschikbaar	nodig	opmerking
CBS De Regenboog, Tolbert	1108	1231 (periode 2014 – 2023)	Structureel is er 123 m ² te weinig; dit kan opgevangen worden door medegebruik van ruimten in CBS De Tweesprong of in OBS De Tweemaster.

Tabel 3a. Overzicht van de scholen waar ruimtegebrek reden is voor het treffen van voorzieningen.

jaar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Van P.	1035	1030	1025	1010	1000	985	980	970	965	965
Hass.	804	819	829	834	829	819	809	804	799	799
totaal	1839	1849	1864	1844	1829	1804	1789	1774	1764	1764
capac.	1745	1745	1745	1745	1745	1745	1745	1745	1745	1745
lokal.	12	12	13	13	13	12	12	12	11	11
caplok	12 + 2	12 + 2	12 + 2	12 + 2	12 + 2	12 + 2	12 + 2	12 + 2	12 + 2	12 + 2

Tabel 3b. Ruimtebehoefte brede school Oostindie voor de CBS Van Panhuys en OBS De Hasselbraam.

Structurele situatie: 2014-2023 1764 - 1745 = 19 m² b.v.o. te weinig; dit is onvoldoende voor uitbreiding.

Tijdelijke situatie: 2014-2017 1839 - 1745 = 94 m² b.v.o. te weinig; dit is meer dan 40 m² waardoor uitbreiding geïndiceerd is.

In feite zijn er 12 normale lokalen en twee kleinere lokalen; op dit moment zijn dus 14 lokalen als groepsruimte in gebruik.

Bij de uitwerking van de scenario's voor mogelijke samenwerkingscholen, zoals wordt vermeld in hoofdstuk 9, wordt gekeken naar de ruimtebehoefte en de capaciteit van de beschikbare schoolgebouwen. De inzet zal zijn om zoveel mogelijk van bestaande schoolgebouwen gebruik te maken. Mocht blijken dat er nieuwbouw, renovatie of uitbreiding noodzakelijk is, dan zal dat in dit hoofdstuk nader uitgewerkt worden.

Als vervolg op het RIHP wordt ook de leegstand in beeld gebracht, mede om de mogelijkheden voor medegebruik en verhuur te onderzoeken. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de gebouwexploitatie en kunnen ruimten in gebruik geven voor maatschappelijke doeleinden. Voor het verhuren van onderwijsruimten is toestemming van de gemeenten nodig, gelet op het commerciële karakter en de voorrang voor het gebruik voor onderwijsdoeleinden. Met name vanuit de kinderopvangorganisaties is hiervoor belangstelling.

Hoofdstuk 6 Meerjarenonderhoudsplanning

Het gemeentelijk beleid rond het onderhoud van schoolgebouwen gaat de komende jaren sterk veranderen. Door de z.g. doordecentralisatie huisvesting komt de verantwoordelijkheid voor het gehele onderhoud van schoolgebouwen voor rekening van de schoolbesturen. In dit hoofdstuk wordt hier dieper op in gegaan.

De datum van deze doordecentralisatie is gesteld op 1 januari 2015. De reden is dat de staatssecretaris enerzijds een zorgvuldige voorbereiding van deze wetwijziging noodzakelijk vindt en anderzijds schoolbesturen en gemeenten voldoende tijd wil geven om zich voor te bereiden op de beoogde nieuwe verantwoordelijkheidsverdeling.

Wat betekent dit voor de gemeenten en de schoolbesturen?

Voor het jaar 2014 blijft de huidige procedure van aanvragen door de schoolbesturen en vaststellen van het programma door het college ongewijzigd. Een schoolbestuur dat in aanmerking wilde komen voor het bekostigen van een voorziening onderhoud of aanpassing in het jaar 2014 moest voor 1 februari 2013 een aanvraag indienen. Het college betreft deze aanvraag dan bij het opstellen van het Programma voorzieningen huisvesting onderwijs 2014.

Voor het jaar 2015 geldt, dat de schoolbesturen voor het bekostigen van de voorzieningen onderhoud en aanpassing ook de procedure van de verordening moeten volgen. Schoolbesturen moeten dus voor 1 februari 2014 voor de in de gemeentelijke verordening opgenomen datum een aanvraag bij het college indienen, ondanks dat bekend is dat de wetwijziging op 1 januari 2015 zal plaatsvinden. Het college neemt de aanvragen voor het jaar 2015 gewoon in behandeling. Op het moment dat het parlement de wetwijziging heeft vastgesteld is de definitieve datum bekend waarop de WPO en WEC worden gewijzigd. Is dit de datum 1 januari 2015, dan is in de wet opgenomen dat de voor het jaar 2015 ingediende aanvragen van rechtswege vervallen. Het is voor de schoolbesturen dus van belang om ook in 2014 een aanvraag in te dienen voor de situatie dat de wetwijziging op een later tijdstip dan 1 januari 2015 in werking treedt.

Samenvattend kan gesteld worden dat de huidige systematiek van het doen van huisvestingsaanvragen nog tot en met 2015 gehandhaafd blijft en dat de huidige Verordeningen in dat opzicht nog steeds geldig zijn. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat uitbreiding en nieuwbouw van scholen niet onder de doordecentralisatie valt. Dit blijft dus voor rekening van de gemeenten. Dit moet nog in procedures uitgewerkt worden. De onderwijshuisvestingsverordening zal hierop worden aangepast.

De financiële consequenties van de meerjarenonderhoudsplanning zullen in een later stadium uitgewerkt worden.

Hoofdstuk 7 Strategisch beleid schoolbesturen onderwijskwaliteit en krimp

De schoolbesturen in het Westerkwartier hebben strategisch beleid ontwikkeld voor de toekomst. Uiteraard staat hierin de kwaliteit van het onderwijs nu en in de komende jaren centraal. Het beleid van de drie schoolbesturen voor primair onderwijs is te vinden op hun websites. Er is aanvullend beleid vastgesteld met betrekking tot het omgaan met de krimp. Dit specifieke beleid kan onderdeel uitmaken van het strategisch beleid of op een andere manier zijn vastgelegd. Uit onderstaand overzicht wordt helder hoe een en ander te vinden is. In dit hoofdstuk wordt het beleid op hoofdlijn samengevat.

Bevoegd gezag	Krimp
Vereniging voor Gereformeerd Primair Onderwijs Noorderbasis www.noorderbasis.nl Strategisch beleidsplan 2011 -2015 'Noorderbasis scholen met de bijbel'	Het beleid omtrent krimp is schriftelijk toegelicht door de algemeen directeur.
Stichting Penta Primair voor Christelijk Primair Onderwijs Westerkwartier – Noordenveld www.pentaprimair.nl Strategisch beleidsplan 2011 – 2015 'Onderwijs'	Het beleid omtrent krimp is vastgelegd in 'Minder kwetsbaar, meer kwaliteit' – een antwoord op krimp in een veranderende omgeving.
Stichting Westerwijs www.westerwijs.nl Strategisch beleidskader 2011 -2015 'Investeren in leren'	Het beleid omtrent krimp is onderdeel van het Strategisch beleidskader (hoofdstuk VI.8 en VII.4)

Hieronder worden de strategische keuzes van de drie besturen naast elkaar gezet.

Noorderbasis

De komende drie jaar worden geen knelpunten in het Westerkwartier verwacht in verband met krimp. Noorderbasis hecht sterk aan de eigenheid van het gereformeerd onderwijs. De wenselijkheid van het werken in vier groepen is groot. Wanneer het sluiten van een school onontkoombaar is, richt men zich vooral op een interne fusie met een van de andere scholen van de vereniging. Men staat positief ten opzichte van samenwerking op andere terreinen met scholen buiten Noorderbasis.

Penta Primair

De leerlingendaling zet de komende jaren door, waarbij per dorp de prognose sterk verschilt. Uitgangspunt is het werken in minimaal vier groepen. De ondergrens ligt in dat opzicht op 85 leerlingen per school. Hierbij wordt de situatie per school bekeken. Afhankelijk van het perspectief van de school wordt onderzocht of fusie met een andere school in het dorp haalbaar is. Dit kan zijn met een school van Penta Primair, maar ook met een school van een ander schoolbestuur. Er zijn samen met Westerwijs reeds een drietal samenwerkingsscholen gevormd in het Westerkwartier. Penta Primair ziet de samenwerkingsschool als een goede waarborg voor de christelijke identiteit en de instandhouding van een kwalitatief goede school in een dorp.

Westerwijs

Ook Westerwijs onderkent de daling van het aantal leerlingen en de onderlinge verschillen per dorp. Op grond van de algemene beleidsopvatting vindt men dat een basisschool uit tenminste vier combinatiegroepen moet bestaan met totaal circa 80 leerlingen. Bij scholen die qua omvang tot de 'risicoscholen' behoren wordt aan de hand van een protocol onderzocht welk toekomstscenario het beste is. Argumenten als kwaliteit, toekomstperspectief en de betekenis voor de lokale samenleving worden afgewogen aan de hand van een 'protocol krimpende school'. Het aangaan van een samenwerkingsrelatie (samenwerkingsschool) met een bijzondere school blijkt in specifieke situaties een geschikte vorm om algemeen toegankelijk onderwijs in een dorp te behouden.

Samengevat kan gesteld worden dat alle besturen in hun beleid hebben aangegeven dat een school een bepaalde omvang moet hebben om minder kwetsbaar te zijn. In kleinere kernen is voor Penta Primair en Westerwijs een samenwerkingschool een goede vorm om het primair onderwijs in het dorp te handhaven.

In dit hoofdstuk is slechts een korte weergave van het beleid opgenomen. Om de details te lezen wordt daarom verwezen naar de websites.

Hoofdstuk 8 Toekomst- en ontwikkelingsvisies gemeenten

De gemeenten zijn op basis van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) verantwoordelijk voor de bekostiging van voorzieningen in de onderwijshuisvesting, waaronder de gymnastiekaccommodaties. De gemeenteraad kan besluiten een openbare basisschool op te heffen, al dan niet door fusie met een andere school. De gemeenten zijn eveneens verantwoordelijk voor het leerlingenvervoer en de voor- en vroegschoolse educatie. Ook bij het Passend onderwijs is er samenwerking en overleg nodig tussen de gemeentelijke zorgtaken en de schoolbestuurlijke onderwijstaken. De invloed op de kwaliteit van onderwijs en keuzes over de toekomstige ontwikkelingen op scholen zijn echter beperkt. De gemeenten hebben wel de mogelijkheid om in goed overleg met de schoolbesturen, en andere partners, lokaal onderwijsbeleid te maken. Dit kan ook in regionaal verband. In de toekomst- en ontwikkelingsvisies geven de gemeenten aan welke voorzieningen in een dorp gewenst zijn.

Vrijwel altijd vinden de inwoners van een dorp dat een school een absolute voorwaarde is voor een leefbaar dorp. Uit onderzoek is gebleken dat dit objectief gezien wel enige nuancering verdient, maar het gevoel blijft bij de dorpsbewoners dat een school onmisbaar is. Onderwijs heeft zijn eigen verantwoordelijkheid. De kwaliteit van het onderwijs staat voorop en kleine scholen zijn kwetsbaar. Bovendien brengt de aard van de financiering van het onderwijs met zich mee dat kleine scholen verhoudingsgewijze duurder zijn dan grotere scholen. Gemeenten zouden extra kunnen bijdragen voor kleine scholen, maar lopen in tijden van krimpende budgetten ook tegen de grenzen van hun mogelijkheden aan. Vanuit onderwijskundig belang kan het daarom noodzakelijk zijn kleine scholen te laten fuseren of op te laten gaan in grotere scholen. Dat laat onverlet dat er soms oplossingen zijn te bedenken waardoor een school in een dorp wel behouden kan blijven en de ondergrens van het noodzakelijk geachte aantal leerlingen niet wordt overschreden. Te denken valt hierbij aan samenwerkingsscholen. Wanneer geborgd kan worden dat leerlingen in de daarvoor in aanmerking komende lessen en situaties de levensbeschouwelijke keuze van hun ouders kunnen volgen, dan biedt een samengaan van christelijk en openbaar onderwijs de kans tenminste één school voor een dorp te behouden.

In dit hoofdstuk geven we de visies op onderwijsvoorzieningen van de gemeenten in het Westerkwartier weer.

Grootegast

In de toekomstvisie Grootegast 2015-2030 is vermeld: *De kwaliteit van het onderwijs gaat boven een ondergrens qua leerlingenaantal. Hierbij spelen onderwijskundige, geografische en gebouwtechnische overwegingen een rol. Op basis van leerlingenprognoses zal een regionaal spreidingsplan van scholen worden ontwikkeld. Hierbij zullen ook middelbare scholen worden betrokken. De raad van de gemeente Grootegast heeft per motie de wens uitgesproken in elk dorp tenminste één school te handhaven.*

Leek

In de gemeentelijke ontwikkelingsvisie zoals die door de raad op 19 januari 2011 is vastgesteld komt ook onderwijshuisvesting aan de orde. Hierin is vermeld: *De gemeente blijft zich inzetten op het bevorderen en stimuleren van samenwerking tussen scholen en andere instellingen voor wat betreft medegebruik van scholen en gymlokalen en de ontwikkeling van brede scholen.*

Marum

In het collegeprogramma 2010 – 2014 is over onderwijs het volgende vermeld.

Goed onderwijs wordt steeds belangrijker om volwaardig mee te kunnen draaien in de samenleving. Scholen kunnen ook een belangrijke bijdrage leveren aan leefbare buurten. We streven naar handhaving van de scholen in dorpen. Dit kan wellicht in de vorm van brede scholen en of samenwerkingsscholen waarin verschillende wijkvoorzieningen onder één dak zijn gehuisvest.

Zuidhorn

In het collegeprogramma 2010-2014 is over onderwijs onder meer het volgende opgenomen.

Kwaliteit en betaalbaarheid van onderwijs is ons uitgangspunt. Samenwerking tussen scholen willen wij bevorderen maar wel met respect voor ieders identiteit. Sluiting van kleine scholen kan aan de orde komen.

In de toekomstvisie Zuidhorn 2030 is het volgende vermeld: *Met de sector onderwijs als één van de nieuwe economische dragers wil de gemeente inzetten op een passend aanbod van basis- en voortgezet onderwijs.*

Het streven is om basisonderwijs zoveel mogelijk in de kernen te behouden en voortgezet onderwijs op de as te clusteren, om zo te voorkomen dat de jeugd al van jongs af aan moet forensen naar de stad.

Uit de gesprekken van het college met dorpsbelangen van Aduard, Oldehove en Noorderhorn en met MR'en, directies en schoolbesturen is steeds naar voren gekomen dat het belang van behoud van tenminste één levensvatbare school per kern de hoogste prioriteit heeft (beter één school dan geen school!). Met uitzondering van het Gereformeerd onderwijs gaat primair de voorkeur uit naar samenwerkingscholen. De bereidheid is met uitzondering van Noorderbasis door alle partijen uitgesproken.

Recent heeft de raad bij de behandeling van de begroting van Westerwijs met het volgende ingestemd: *Eén van de sporen van de Toekomstvisie betreft het in stand houden van voorzieningen in de kleinere kernen. Het gaat hierbij om een instandhoudingsbeleid van de scholen in meerjaren perspectief. Uitgangspunten zijn hierbij de kwaliteit en betaalbaarheid van het onderwijs en de leefbaarheid. Door de terugloop van leerlingen wordt clustering van voorzieningen noodzakelijk. Clustering van voorzieningen is één van de uitgangspunten van de toekomstvisie. Op Westerkwartier niveau werken we aan de totstandkoming van een regionaal integraal huisvestingsplan waarin de huidige en toekomstige ruimtebehoefte (ontwikkeling leerlingprognoses) in kaart wordt gebracht.*

Hoofdstuk 9 Samenwerking, spreiding en planning voorzieningen (scenario's)

De leerlingenprognoses met bijbehorende ruimtebehoefteberekeningen vormen de basis voor de scenario's. De huidige leerlingenaantallen en die voor de komende jaren zijn vergeleken met de uitgangspunten van de schoolbesturen voor kwalitatief goed onderwijs. Die gaan uit van minimaal vier groepen per basisschool. In alle voorkomende situaties worden de knelpunten beschreven die dit voor de betreffende scholen oplevert. Daarbij zijn de scenario's vermeld die als oplossing voor het behoud van de kwaliteit en het voortbestaan van de school i.c. scholen als reëel beschouwd worden door schoolbesturen en gemeenten. In enkele gevallen zijn er andere opties in beeld geweest, die echter te weinig realistisch waren. In dit RIHP worden geen opties meegenomen die verder gaan dan het jaar 2016; voor de periode vanaf 2017 komt er een nieuw RIHP.

Bij het fuseren van scholen is de huisvesting van de toekomstige fusieschool van groot belang. Dit vraagt een zorgvuldige afweging, waarvoor kennis van de schoolgebouwen nodig is. Bureau Scholenbouwmeester brengt hiertoe alle schoolgebouwen in kaart. Voor de gemeente Zuidhorn zijn deze gegevens reeds beschikbaar. Naar verwachting heeft dit bureau medio 2013 alle schoolgebouwen in het Westerkartier onderzocht. In het kader van dit RIHP hebben we daarom nog geen rekening gehouden met de onderhoudstoestand van de scholen. Er is ook geen keuze voor een gebouw gemaakt, ingeval van een scholenfusie. Daarvoor hebben we eerst de rapportages van Bureau Scholenbouwmeester nodig.

Bij het bespreken van de scholen zijn de uitgangspunten van de schoolbesturen in het omgaan met de krimp voor ons leidend. De scholen die qua omvang rond of onder de kritische grens liggen die de besturen hebben aangegeven, zijn in onderstaand overzicht opgenomen. Mogelijke keuzes zijn door de werkgroep in verschillende scenario's uitgewerkt. In afwachting van de rapportages van Bureau Scholenbouwmeester is alleen gekeken naar de beschikbare m². Per scenario is aangegeven waar (mogelijke) capaciteitsproblemen dreigen. Als referentiejaar is 2016 genomen. Hier kunnen dus geen huisvestingsrechten aan ontleend worden. In tabel 4 is een samenvatting gegeven. Praktisch zijn vaak ook andere oplossingen mogelijk. Uitgangspunt is het aantal leerlingen. Wanneer dit onder de norm van de schoolbesturen komt, is gekeken welke mogelijkheden tot fusie er binnen het eigen dorp zijn en vervolgens met scholen in nabijgelegen dorpen. In eerste instantie wordt uitgegaan van fusie binnen dezelfde denominatie of anders in de vorm van een samenwerkingsschool. Een moeilijk in te schatten factor is de schoolkeuze van de ouders. Er kunnen keuzes voor fusies worden gemaakt, maar ouders kunnen besluiten hun kinderen naar een geheel andere school te sturen. Concrete uitspraken over capaciteitsproblemen kunnen pas gedaan worden aan de hand van nieuwe leerlingenprognoses bij het in functie zijn van de samenwerkingsschool. In overleg met de schoolbesturen moet dan worden bekeken of de huisvesting van een samenwerkingsschool voldoende mogelijkheden heeft. De stuurgroep (gemeenten en schoolbesturen) heeft bepaald welke scenario's in dit RIHP worden opgenomen. In de komende RIHP-periode zullen definitieve keuzes gemaakt moeten worden.

Voor de volledigheid zij opgemerkt dat de scenario's uit onderstaand overzicht in de praktijk alleen door zorgvuldige communicatie met ouders, leerkrachten, vertegenwoordigers van dorpsbelangen en raadsleden tot succes kunnen leiden. Dat is overigens iets anders dan dat alle partijen tevreden gesteld kunnen worden.

De nummers bij de scholen corresponderen met de kaart die als bijlage 3 is opgenomen.

1. CBS Rimmelt Booy te Doezum (5), CBS Maranatha te Kornhorn (6) en OBS Het Middelpunt te Noordwijk (33).

CBS Rimmelt Booy zit met eerst nog meer dan 80 leerlingen nog niet direct in de gevarenzone. Omdat dit op termijn wel dreigt, is deze school wel meegenomen. CBS Maranatha heeft nog circa 70 leerlingen en OBS Het Middelpunt ruim 30 leerlingen. We zien de volgende mogelijkheid.

CBS Maranatha en OBS Het Middelpunt worden samengevoegd tot een samenwerkingsschool in Kornhorn in het gebouw van CBS Maranatha, terwijl CBS Rimmelt Booy zelfstandig blijft. Deze fusie levert mogelijk een capaciteitsprobleem op dat echter gering is en daarmee haalbaar.

2. OBS 't Jonkertje te Jonkersvaart (28).

Deze school zit onder de 40 leerlingen en blijft daarmee ver onder de gestelde norm van 80 leerlingen. We zien een drietal mogelijkheden.

- a. OBS 't Jonkertje fuseert met OBS Het Veenpluis (20) te Zevenhuizen. Dit levert mogelijk een capaciteitsprobleem bij Het Veenpluis op dat echter binnen Zevenhuizen opgelost kan worden.
- b. OBS 't Jonkertje fuseert met OBS De Dorpel (34) te De Wilp.
- c. OBS 't Jonkertje fuseert met OBS De Coepel (31) in Nuis.

3. CBS De Wegwijzer (35) en OBS De Dorpel (34) te De Wilp.

De Wegwijzer heeft ruim 70 leerlingen en De Dorpel ruim 60 leerlingen.

Het aantal leerlingen is op beide scholen te laag, maar gezamenlijk zijn er goede mogelijkheden een school in het dorp te handhaven. Dit leidt tot het volgende scenario:

CBS De Wegwijzer en OBS De Dorpel fuseren tot een samenwerkingschool. Dorpsbelangen De Wilp wil graag een brede school. Een samenwerkingschool zou daarin goed passen. Er ontstaat mogelijk een capaciteitsprobleem.

4. SWS De Klimboom (27) te Boerakker.

SWS De Klimboom heeft circa 75 leerlingen en zit daarmee iets onder de norm. Aangezien deze samenwerkingschool pas in 2012 tot stand is gekomen en ook nog de enige school in dit dorp is, stellen we voor tijdens de looptijd van het RIHP geen actie te ondernemen.

5. CJS De Kring en Nuis (32) en OBS De Coepel te Nuis (31).

CJS De Kring heeft ruim 80 leerlingen en OBS De Coepel rond de 80 leerlingen met een scherp dalende trend. Beide scholen zijn gevestigd in de brede school.

Omdat De Kring voornemens is zich aan te sluiten bij Westerwijs en Westerwijs graag een Jenaplanschool in de gemeente Marum wil hebben, lijkt een fusie tot één school voor de hand te liggen. OBS't Jonkertje zou hiermee dan ook kunnen fuseren.

6. SWS De Aquarel te Sebaldeburen (9).

Deze samenwerkingschool bestaat sedert 2007. Het aantal leerlingen zit op ruim 60.

De school bestaat nog relatief kort en is samen met het dorps huis gevestigd in een relatief goedkoop gebouw. Gekozen zou kunnen worden evenals voor de Klimboom voor een uitzonderingspositie en de school in ieder geval tijdens de looptijd van dit RIHP in stand te houden.

7. OBS Goeman Borgesius (46) en CBS Adewerth (44) te Aduard

OBS Goeman Borgesius heeft ruim 40 leerlingen en CBS Adewerth ruim 100. Gezien de reeds ingezette ontwikkelingen is er één optie.

Beide scholen fuseren tot een samenwerkingschool. Er blijft dan een breed toegankelijke dorps school in Aduard. Als gevolg van recente ontwikkelingen hebben Penta Primair en Westerwijs een traject ingezet om deze samenwerking al per komend schooljaar (2013-2014) te realiseren.

8. CBS Visvliet-Pieterzijl te Visvliet (51).

Deze school fuseert per 1 augustus 2013 met CBS De Borgstee in Grijpskerk

9. CBS De Rietstek te Kommerzijl (52).

Deze school heeft een kleine 70 leerlingen. Dit aantal is volgens de prognoses in de komende vier jaar stabiel. Aangezien het de enige school in het dorp is, ligt het voor de hand om deze school minimaal de komende vier jaar (looptijd van het RIHP) te handhaven.

10. OBS De Molshoop (41) en CBS 't Kompas (40) te Noordhorn.

OBS De Molshoop heeft circa 50 leerlingen en CBS 't Kompas ruim 70 leerlingen. Gezien de reeds ingezette ontwikkelingen is er één optie.

OBS De Molshoop en CBS 't Kompas fuseren tot een samenwerkingschool waardoor voor het dorp één school behouden blijft. Er ontstaat mogelijk een capaciteitsprobleem.

In opdracht van Dorpsbelangen Noordhorn is in het voorjaar van 2013, in overleg met en gefinancierd door Penta Primair, Westerwijs en de gemeente, door de Vereniging Groninger Dorpen een onderzoek gedaan naar de toekomst van het basisonderwijs in Noordhorn. Uit het (nog definitief te publiceren) onderzoek blijkt ook dat men in ieder geval één school wil behouden in het dorp en dat samenwerking tussen beide scholen zo snel mogelijk en zorgvuldig moet worden opgepakt.

11. CBS De Wingerd (47) en OBS Jan Bierma (49) te Oldehove.

CBS De Wingerd heeft ruim 90 leerlingen en OBS Jan Bierma circa 50 met een sterk dalende trend. Er is feitelijk slechts één optie.

CBS De Wingerd en OBS Jan Bierma vormen een samenwerkingschool waardoor een breed toegankelijke dorpsschool voor het dorp behouden blijft. In 2016 levert dit een capaciteitsprobleem op: er is een ruimtebehoefte van 894 m² en afhankelijk van de keuze van het schoolgebouw is beschikbaar 652 of 796 m². De derde school in Oldehove betreft Gereformeerde basisschool Onder de Wieken van Noorderbasis. Deze school blijft zelfstandig.

Hoofdstuk 10 Voortgezet Onderwijs

In drie van de vier Westerkwartiergemeenten is voortgezet onderwijs aanwezig. De RSG De Borgen, onderdeel van de Onderwijsgroep Noord, heeft vestigingen in Grootegast (De Woldborg), Leek (Lindenburg en Nijeborg/Oldeborg) en in de gemeente Noordenveld in het dorp Roden (Ronerborg en Esborg). Het Lauwerscollege heeft een vestiging in Grijpskerk in de gemeente Zuidhorn en het Gomarusscollege heeft een vestiging in het dorp Zuidhorn. In Oldekerk, gemeente Grootegast, is het AOC Terra gevestigd. AOC Terra valt onder de Onderwijsgroep Noord en voor deze school geldt geen gemeentelijke huisvestingsverantwoordelijkheid.

Voor alle scholen voor voortgezet onderwijs geldt dat de leerlingenaantallen in de periode 2013-2016 licht toenemen, om vervolgens vanaf 2017 te dalen als gevolg van de krimp en ontgroening die al eerder in het basisonderwijs speelt. Over een periode van 10 jaar tot 2023, nemen de leerlingenaantallen af met gemiddeld bijna 9%. De leerlingenprognoses en ruimtebehoefteberekeningen voor het VO zijn bijgevoegd.

De projectgroep RIHP heeft met alle scholen voor voortgezet onderwijs, met uitzondering van het AOC Terra (huisvestingskosten voor ministerie), een gesprek gehad over de huisvestingssituatie. De directeuren hebben ook de gelegenheid gehad om een schriftelijke huisvestingsvisie in te dienen. RSG de Borgen heeft dit gedaan. U treft hieronder de strategische huisvestingsvisie van RSG de Borgen en de andere VO-scholen aan.

RSG De Borgen locaties Lindenburg en Nijeborg te Leek

De Ronerborg en de Esborg hebben beide nieuwe gebouwen in de gemeente Noordenveld en voldoen aan de wensen en eisen. De klimaatbeheersing is nog niet op orde. Deze gebouwen vallen buiten het RIHP-kader. De drie gebouwen in Leek (Lindenburg, Nijeborg en Oldeborg) staan naast elkaar aan de Waezenburglaan. Tussen het gebouw van de Lindenburg en de Nijeborg is de bibliotheek gehuisvest. Kunstbedrijven Westerkwartier maakt vanaf mei 2013 gebruik van een deel van de Oldeborg voor haar muzieklessen in de gemeente Leek. Naast het beter benutten van het gebouw, spelen ook inhoudelijke argumenten een rol. De Lindenburg en Oldeborg zijn in de jaren '80 gebouwd en voldoen daardoor niet aan de eisen die nu gelden voor nieuwbouw ten aanzien van isolatie. De Lindenburg zit met haar leerlingenaantal aan het maximum voor het gebouw. De Nijeborg is goed gevuld, terwijl er een ruimteoverschot is in het gebouw Oldeborg. Een externe factor die van invloed is op de gebouwsituatie is het feit dat in de jaren na 2015 het aantal kinderen in de regio terug zal lopen. Het streven van RSG de Borgen is om door een groeiend marktaandeel de terugloop in leerlingen te beperken.

Visie op huisvesting in Leek

Op de Lindenburg zitten de HAVO/VWO-leerlingen (met een technasium en gymnasium) en op de Nijeborg de VMBO-leerlingen. De HAVO-TL-brugklas is nu ook verbonden aan de Lindenburg. In de Nijeborg bevinden zich de technieklokalen en theorielokalen en de Oldeborg is vooral een TL-locatie. Om de hoogbegaafde leerlingen op de basisscholen meer uit te dagen en te betrekken bij de Borgen, is er een Talentklas opgezet. De leerlingen op de Lindenburg komen voor 42% uit de gemeente Leek, voor 34 % uit de gemeente Noordenveld en voor 13% uit de gemeente Marum. Herkomst leerlingen Nijeborg: 50% uit de gemeente Leek, 24% uit de gemeente Noordenveld en 19% uit de gemeente Marum. (www.schoolvo.nl).

Op basis van de overcapaciteit in de Oldeborg, zou overwogen kunnen worden om een deel van de lessen te verplaatsen van de Lindenburg naar de Oldeborg, Dit is echter praktisch lastig door de afstand tussen de gebouwen. In de toekomstvisie op huisvesting wil RSG de Borgen de gebouwen meer met elkaar verbinden, zodat er een campusachtige structuur ontstaat. Hiervoor is, mogelijk in samenwerking met de bibliotheek en de muziekschool, een uitbreiding tussen het gebouw de Lindenburg en de Nijeborg noodzakelijk. Het gebouw Oldeborg kan dan worden afgestoten. In deze nieuwe situatie krijgt het gebouw een multifunctioneel karakter, waarin ook de verbinding met de omgeving en het bedrijfsleven geoptimaliseerd kan worden.

Lauwerscollege locatie Grijpskerk

Als enige locatie van deze scholengemeenschap ligt de locatie Grijpskerk in de provincie Groningen. Op de locatie Grijpskerk is een brede instroom van vmbo tot en met vwo. Het vmbo

wordt volledig in Grijpskerk geboden. Havo en vwo alleen de eerste drie jaar. Deze leerlingen kunnen na drie jaar doorstromen naar de havo- of vwo-afdeling in Buitenpost of elders.

Van de leerlingen komt 73 % uit de gemeente Zuidhorn, 13 % uit de gemeente Grootegast, 7 % uit de gemeente De Marne en 7% en uit andere gemeenten.

De leerlingenprognoses en ruimtebehoefteberekeningen geven geen aanleiding tot huisvestingsaanvragen in de periode van het RIHP. Er is intern voldoende ruimte en het dak is onlangs gerepareerd.

De Woldborg te Grootegast

De leerlingen komen voor 61 % uit de gemeente Grootegast zelf, voor 37% uit de gemeente Marum en voor 2% uit andere gemeenten.

De Woldborg is een school die opleidt tot diploma's voor alle leerwegen van het vmbo en een instroom havo heeft. De school is in de regio Westerkwartier bekend vanwege haar kleinschaligheid, "het gekend en herkend worden" en haar eigen pedagogisch didactische aanpak. Zelfstandigheid, verantwoordelijkheid en samenwerken zijn hierin de kernbegrippen.

De Woldborg heeft in de afgelopen jaren diverse verbouwingen ondergaan. Het gebouw is nu geschikt voor het aantal leerlingen en voldoet aan de eisen. In november 2012 is het nieuwe gedeelte van de school geopend. Er is aan de achterkant bijgebouwd met een lichte hal er naar toe. De school zit nu goed in de ruimten en heeft geen huisvestingsprobleem.

Gomaruscollege locatie te Zuidhorn

Qua voedingsgebied komen de leerlingen voor 57% uit de gemeente Zuidhorn, voor 23% uit de gemeente Grootegast en 10% komt uit de gemeente Achtkarspelen. Maar er komen ook leerlingen uit Enumatil in de gemeente Leek. Ouders kiezen vaak vanuit de "kleinschaligheid" voor de Gomaruslocatie in Zuidhorn.

Het Gomaruscollege biedt drie jaar brugklas HAVO/VWO aan, waarna de leerlingen in Groningen de bovenbouw kunnen doen. De school biedt in de onderbouw (klas 1 en 2) alle leerwegen van het VMBO. Na 2 jaar kan de TL-richting blijven en examen doen in Zuidhorn. De BK-leerlingen gaan na 2 jaar naar de bovenbouw VMBO in Groningen en kiezen dan voor een beroepsgerichte afdeling binnen het vakcollege.

De afgelopen jaren heeft er een flinke uitbreiding plaatsgevonden aan de voorzijde van de school. Er is o.m. een grote studieruimte met mediatheek bijgekomen, waar leerlingen zelfstandig kunnen werken. Het gebouw is functioneel aangepast en gemoderniseerd en ziet er fris en licht uit.

Ontwikkelingen voortgezet onderwijs

Uit de leerlingenprognoses en gesprekken met de schooldirecteuren komen geen knelpunten naar voren voor wat betreft de huisvesting van het voortgezet onderwijs in de zin van aanvragen om uitbreiding in het RIHP. In een enkel gebouw is sprake van leegstand die door medegebruik of verhuur ingevuld zou kunnen worden.

Het voortgezet onderwijs bereidt zich ook voor op de invoering van het Passend Onderwijs per 1 augustus 2014. De samenwerkingsverbanden in de provincie Groningen zijn verdeeld in "stad" en "ommelanden". De voorzieningen voor speciaal voortgezet onderwijs bevinden zich echter vooral in de stad Groningen zelf. In dat opzicht zal er tussen de samenwerkingsverbanden onderling overleg nodig zijn om de leerlingen op de juiste plaats en met de juiste financiële verhoudingen onder te brengen, zonder extra onderwijshuisvesting.

Bijlage 1. Boekwaarden schoolgebouwen gemeenten Westerkwartier per 1 januari 2013

gemeente Grootegast

1	obs De Molenberg Grootegast	574.543
9	sws De Aquarel Sebaldeburen	925.738
11	obs De Opstap Niekerk	1.076.858
2	cbs Jan Kuipers Grootegast	1.059.567
3	gbs Johannes Bogerman Grootegast	577.151
4	cbs 't Fundament Lutjegast	245.697
5	cbs Remmelt Booy Doezum	839.406
6	cbs Maranathaschool Kornhorn	269.344
10	cbs Rehoboth Oldekerk	1.371.873
	VO-school De Woldborg	1.982.724
7/8	OBS Het Kompas en CBS De Klister te Opende	totale lasten nieuwbouw n.n.b.
	totaal gemeente Grootegast	(exclusief Opende) € 8.922.901

gemeente Marum

29	obs De Springplank Marum	1.115.077
34	obs De Dorpel de Wilp	259.051
28	obs 't Jonkertje Jonkersvaart	220.416
-	obs Boerakker (buiten gebruik)	26.955
33	obs Het Middelpunt Noordwijk	194.740
30	cbs De Bron Marum	973.464
27	sws De Klimboom Boerakker	163.981
35	cbs De Wegwijzer de Wilp	480.124
32/31	brede school Nuis-Niebert (cbs De Kring en obs De Coepel)	3.516.524
	totaal gemeente Marum	€ 6.950.332

gemeente Leek

20	obs Het Veenpluis Zevenhuizen	389.197
12	ods De Tweemaster Leek	414.031
17	gbs De Springplank Leek	1.062.639
14/15	brede school Oostindie (obs Hasselbraam en cbs Van Panhuys)	975.461
21	cbs De Delta Zevenhuizen	360.395
18	obs De Beelen Tolbert	729.453
19	cbs De Regenboog Tolbert	544.345
16	cbs De Tweesprong Leek	639.992
13	obs De Nijenoert (in brede schoolcomplex Leek)	3.053.260
22	sws De Gavelander Oostwold	1.892.296
	VO-school De Lindenberg	-
	VO-school De Oldeborg (Nijeborg/Lindenberg)	-
	VO-locatie De Nijeborg	-
	totaal	(excl. VO-scholen) € 10.061.069
	totale lasten van de drie VO-schoolgebouwen	€ 4.751.196

gemeente Zuidhorn

46	obs Goeman Borgesius Aduard	613.342
-	obs De Toemalijn Den Horn (niet meer in gebruik)	110.101
43	obs De Triangel Grijpskerk	405.783
41	obs De Molshoop Noordhorn	213.587
49	obs Jan Bierma Oldehove	368.087
39	obs De Borgh Zuidhorn	544.476
44	cbs Adewerth Aduard	344.853
42	cbs De Borgstee Grijpskerk	1.997.449
52	cbs De Rietstek Kommerzijl	126.913
40	cbs 't Kompas Noordhorn	560.217
47	cbs De Wingerd Oldehove	358.002
51	cbs Visvliet Visvliet	610.637
36	cbs De Windroos Zuidhorn	1.115.441
37	cbs Het Anker Zuidhorn	166.741
48	gbs Onder de Wieken Oldehove	453.247
-	gbs De Regenboog Aduard (niet meer in gebruik)	409.674
38	gbs De Brug Zuidhorn	780.363
	VO-locatie Lauwerscollege Grijpskerk	943.431
	VO-locatie Gomarusscollege Zuidhorn	1.244.512
-	schoolwoningen Zuidhorn	590.939
-	schoolwoningen Zuidhorn	590.939
	totaal	€ 12.548.733

Bijlage 2 Leerlingenprognose en ruimtebehoefte basisonderwijs 2013 | Westerkwartier

Groote gast

Naam			2013	2014	2015	2016	2017	2018	2023	2028	2033
CBS	Remmelt Booy	Doezum	86	89	86	77	77	76	68	64	63
GBS	Johannes Bogerman	Groote gast	134	129	126	120	116	112	104	101	100
CBS	Jan Kuipers	Groote gast	224	217	212	202	193	187	172	166	163
CBS	Maranathaschool	Kornhorn	79	72	70	66	65	61	54	55	53
OBS	De Molenberg	Groote gast	105	103	100	96	92	90	83	80	79
CBS	Rehoboth	Oldekerk	157	150	145	142	136	136	129	125	125
CBS	t Fundament	Lutjegast	99	96	93	93	88	86	81	78	78
OBS	Het Kompas	Opende	111	109	107	104	101	98	91	89	87
CBS	De Klister	Opende	128	126	123	121	116	113	105	103	101
SWS	De Aquarel	Sebaldeburen	65	62	62	60	55	51	47	48	49
OBS	De Opstap	Niekerk	116	112	106	103	100	98	95	94	95
Totaal			1304	1265	1230	1184	1139	1108	1029	1003	993

Leek

Naam			2013	2014	2015	2016	2017	2018	2023	2028	2033
CPO	De Delta	Zevenhuizen	93	91	86	84	83	81	77	77	78
CBS	De Tw eesprong	Leek	202	194	188	183	176	173	165	161	158
CBS	Van Panhuys	Leek	169	166	165	164	161	159	152	147	144
CBS	De Regenboog	Tolbert	206	210	213	218	220	217	205	200	198
OBS	De Hasselbraam	Leek	119	120	123	125	126	125	119	115	113
OBS	Nijenoert	Leek	305	309	317	324	328	324	309	298	292
OBS	De Tw eemaster	Leek	121	115	110	106	100	99	93	91	89
OBS	De Beelen	Tolbert	210	202	193	187	180	177	166	163	162
SWS	De Gavelander	Oostw old	117	104	104	97	95	94	90	91	91
OBS	Het Veenpluis	Zevenhuizen	135	132	124	122	121	118	112	112	113
GBS	De Springplank	Leek	177	171	168	165	162	160	153	149	147
Totaal			1854	1814	1791	1775	1752	1727	1641	1604	1585

Marum

Naam			2013	2014	2015	2016	2017	2018	2023	2028	2033
CJS	De Kring	Nuis	82	81	82	83	85	84	82	81	79
CBS	De Wegw ijer	De Wilp	75	73	73	74	76	80	82	78	75
SWS	De Klimboom	Boerakker	82	74	75	74	72	71	69	71	67
CBS	De Bron	Marum	268	263	255	253	252	251	252	243	231
OBS	It Jonkertje	Jonkersvaart	41	39	37	37	37	37	37	36	35
OBS	De Springplank	Marum	241	237	231	229	228	227	228	219	208
OBS	Het Middelpunt	Noordw ijk	42	35	33	32	34	32	33	33	32
OBS	De Coepel	Nuis	84	78	73	68	64	64	63	62	60
OBS	De Dorpel	De Wilp	65	63	63	64	65	69	70	67	65
Totaal			980	943	922	914	913	915	916	890	852

Zuidhorn

Naam			2013	2014	2015	2016	2017	2018	2023	2028	2033
OBS	Goeman Borgesius	Aduard	45	43	43	41	39	39	36	35	35
OBS	De Borgh	Zuidhorn	299	309	320	332	346	350	347	331	320
OBS	De Molshoop	Noordhorn	54	50	46	44	41	41	40	38	39
CBS	Adew erth	Aduard	111	108	108	105	101	100	93	90	91
CBS	Visvliet-Pieterzijl	Visvliet	30	33	33	32	34	33	31	27	26
CBS	De Borgstee	Grijpskerk	286	273	269	264	266	265	252	241	245
CBS	De Wingerd	Oldehove	94	94	92	94	95	92	85	84	87
CBS	De Rietstek	Kommerzijl	66	70	68	66	65	65	56	49	49
GBS	De Brug	Zuidhorn	246	243	246	247	249	250	244	236	233
CBS	Het Anker	Zuidhorn	223	225	227	230	234	237	235	224	217
CBS	't Kompas	Noordhorn	75	72	71	72	70	71	69	65	67
CBS	De Windroos	Zuidhorn	224	224	224	225	227	230	228	217	210
OBS	Jan Bierma	Oldehove	63	56	49	44	39	38	35	35	36
OBS	De Triangel	Grijpskerk	92	89	88	85	86	86	81	76	77
GBS	Onder De Wieken	Oldehove	73	73	71	72	72	70	65	64	66
Totaal			1981	1962	1955	1953	1964	1967	1897	1812	1798

